

2 Μαΐου 2016

Οι παραχάξεις που υπέστη το πρόσωπο του Χριστού από τους συγχρόνους του

[Θρησκεία](#) / [Καινή Διαθήκη](#)

[Αθανάσιος Μουστάκης, Δρ Θεολογίας](#)

Συνήθως, χρησιμοποιούμε τη λέξη «**παραχάραξη**» για να δηλώσουμε την προσπάθεια κατασκευής κίβδηλων -πλαστών- νομισμάτων. Η ετυμολογία της περιγράφει την πράξη του απατεώνα νομισματοκόπου, ο οποίος **παρά** τον νόμο **χαράσσει** σχέδια σε μια μήτρα για να δημιουργήσει πλαστά, μη αυθεντικά, νομίσματα με χαμηλή περιεκτικότητα πολύτιμων μετάλλων και να κερδίσει διοχετεύοντάς τα στην αγορά.

Κατ' επέκταση, στην καθομιλουμένη η λέξη έχει ταυτιστεί με κάθε προσπάθεια παραποίησης και αλλοίωσης φράσεων, εννοιών, αντιλήψεων.

Το πρόσωπο του Χριστού υπέστη πάρα πολλές παραχαράξεις από τη στιγμή που ήρθε στον κόσμο μας μέχρι σήμερα. Πολλοί αλλοίωσαν και διέστρεψαν το σκοπό της παρουσίας Του ανάμεσά μας ήδη από την εποχή που ζούσε. Για να κατανοήσουμε αυτές τις προσπάθειες παραχάραξης θα πρέπει να αναφερθούμε στον ιουδαϊσμό της εποχής του Χριστού, ο οποίος ήταν κράμα πολλών διαφορετικών παραδόσεων. Οι παραδόσεις αυτές ήταν διαδεδομένες, ισχυρές, με πολλούς και φανατικούς οπαδούς, οι οποίοι τις υποστήριζαν με πάθος.

Οι Ιουδαίοι περίμεναν με λαχτάρα τον **Μεσσία**, αλλά δεν ήταν ξεκάθαρο τι ακριβώς σήμαινε γι' αυτούς. Για να καταλάβουμε το μετασχηματισμό της σχετικής έννοιας θα πρέπει να κάνουμε μία σύντομη αναδρομή στην ιστορία του Ισραήλ.

Κατά την εποχή του Χριστού ο Ιουδαϊσμός ήδη βρισκόταν σε σκλαβιά αιώνων. Στην πραγματικότητα από το 600 π.Χ. και έπειτα η Παλαιστίνη, με την παρένθεση της επανάστασης των Μακκαβαίων, ποτέ δεν ήταν ελεύθερη. Οι κατακτητές ήταν πολλοί: οι Βαβυλώνιοι, οι Μήδοι, οι Πέρσες, ο Μέγας Αλέξανδρος, οι Πτολεμαίοι και (από το 200 π.Χ.) οι Σελευκίδες και οι Ρωμαίοι, αρχικά ως επικυρίαρχοι και στη συνέχεια ως κατακτητές.

Ακόμη και η περίοδος των Μακκαβαίων και των Ασμοναίων βασιλέων που ακολούθησε (περίπου από το 165-64 π.Χ.) και για την οποία ο Ιουδαϊσμός ήταν και είναι υπερήφανος ήταν μία περίοδος με τρομερά προβλήματα, συνεχείς πολέμους με άλλους λαούς, π.χ. το βασίλειο των Σελευκιδών, και φοβερές ενδοδυναστικές συγκρούσεις (αδελφός σκότωνε τον αδελφό και ο πατέρας τα παιδιά).

Ένα μεγάλο μέρος του λαού είχε συρθεί σε αιχμαλωσία στη Βαβυλώνα ήδη από το 597 και όταν του δόθηκε η δυνατότητα να επιστρέψει στην πατρίδα (από το 530 και εξής) επέλεξε να μείνει στον τόπο αιχμαλωσίας του. Έτσι, δημιουργήθηκε μία μεγάλη σε έκταση και ισχυρή σε παραδόσεις **διασπορά**, η οποία με την πάροδο των ετών διογκωνόταν και ανέπτυσε δικούς της θεσμούς.

Η καταλυτική δύναμη του **ελληνισμού** ασκούσε φοβερή επίδραση επάνω στον Ιουδαϊσμό, κυρίως μέσα από τη διάδοση της ελληνικής γλώσσας, η οποία είχε διεισδύσει στο εβραϊκό λεξιλόγιο σε πολύ μεγάλο βαθμό. Το ίδιο συνέβαινε με τα ονόματα, τις συνήθειες της καθημερινότητας (π.χ. άθληση στο «γυμνάσιο») και την τέχνη.

Όλα αυτά επηρέασαν την πίστη στον ερχομό του Μεσσία με πολύ άμεσο και δυναμικό τρόπο. Αν και αρχικά οι αντιλήψεις για τον Μεσσία παρέπεμπαν σε μία μορφή που σταλμένη από τον Θεό θα οδηγούσε το λαό στη σωτηρία από την αμαρτία, δηλαδή σε μία αντίληψη που μοιάζει με τη δική μας για τον Μεσσία-Σωτήρα, σύντομα κάτω από τις ισχυρές επιδράσεις που αναφέραμε, αυτή η προσέγγιση άλλαξε και έδωσε τη θέση της στην πίστη ότι ο Μεσσίας θα είναι το πρόσωπο που σταλμένο από τον Θεό θα απελευθερώσει τον Ισραήλ, θα τον επαναφέρει στην πρότερη δόξα (π.χ. του ενιαίου Βασιλείου του Δαβίδ) και θα τον κάνει αρκετά ισχυρό ώστε τελικά να κυριαρχήσει επάνω στους εχθρούς του.

Αυτή η αντίληψη ήταν πολύ διαδεδομένη στην Παλαιστίνη και έθελγε ιδιαίτερα τους Ιουδαίους, οι οποίοι απολύτως δικαιολογημένα επιθυμούσαν διακαώς την απελευθέρωση της πατρίδας τους. Μέσα από αυτή την παρανόηση του στόχου του Μεσσία κινήθηκαν με μία σειρά επιλογών που τους οδήγησαν ακόμη και σε ένοπλη δράση, όπως παραδείγματος χάρη η περίπτωση των **«σικαρίων»** (ανδρών που

κρατούσαν μαχαίρια με τα οποία σκότωναν τους εχθρούς του Ιουδαϊκού λαού).

Γνωρίζοντας αυτές τις αντιλήψεις κατανοούμε καλύτερα τον θριαμβευτικό τρόπο της εισόδου του Χριστού στην Ιερουσαλήμ, όπου τα πλήθη τον ζητωκραύγασαν ως βασιλέα του Ισραήλ: «**εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου** (= ο Μεσσίας), **ὁ βασιλεύς τοῦ Ἰσραήλ**» (Ιω. 12:13). Διαβάζοντας αυτή την τόσο γνωστή φράση θα δούμε ότι ο ερχόμενος εν ονόματι Κυρίου ακολουθείται από την επεξήγηση «ὁ βασιλεύς τοῦ Ἰσραήλ», δηλαδή **ο Βασιλιάς μας**. Οι άνθρωποι περίμεναν το βασιλιά που θα τους λύτρωνε από τα δεινά και τον έβλεπαν στο πρόσωπο του Χριστού.

Η στάση του λαού ερμηνεύει και την ανάλογη αλλά **αντίθετη** στάση των κεφαλών του Ισραήλ: του Αρχιερέα, των μελών του Μεγάλου Συνεδρίου, των Φαρισαίων και των Σαδδουκαίων, και, φυσικά, των Γραμματέων και των νομομαθών, οι οποίοι περιφρονούσαν τον «**ὄχλον τὸν μὴ γινώσκοντα τὸν Νόμον**»: Ο εκλεκτός του λαού δεν υπήρχε περίπτωση να γίνει αποδεκτός από αυτούς, όταν μάλιστα ήταν μία μορφή που δεν δίστασε ούτε μία στιγμή να περιφρονήσει τη σκληρότητα και την αρρωστημένη τυπολατρία τους και να στηλιτεύσει την απομάκρυνσή τους από το πνεύμα του Νόμου.

Γι' αυτό ήταν αναμενόμενη η στάση τους απέναντι στον Χριστό του Θεού: από πολύ νωρίς αναζητούσαν τρόπο να τον σκοτώσουν. Μάλιστα, ήθελαν να συνδυάσουν την καταδίκη του με νομικά παραπτώματα και, φυσικά, να έχουν την νομιμοποιητική κάλυψη των Ρωμαίων. Έτσι όταν διαπίστωσαν την αντίθεση του, κατά τις ιστορικές μαρτυρίες, σκληρού επάρχου **Ποντίου Πιλάτου** δεν δίστασαν να τον εκβιάσουν ανοικτά, λέγοντας δημοσίως ότι αν δεν τον καταδικάσεις δεν είσαι φίλος του Καίσαρα, δηλαδή αρνείσαι την Αυτοκρατορική εξουσία και κατ' επέκταση είσαι εχθρός του κράτους.

Γνωρίζοντας την σύγχυση που επικρατούσε στον Ισραήλ σχετικά με τη μορφή του Μεσσία και το πρόσωπό Του, ο ίδιος ο Χριστός ρώτησε τους μαθητές Του «**τίνα μέ λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι εἶναι;**» (Μάρκου 8:27).

Κατά την εποχή του Χριστού, στον Ιουδαϊσμό υπήρχαν πολλές ομάδες, οι οποίες είχαν σημαντικές αποκλίσεις στη διδασκαλία τους. Ο Ιουδαϊσμός μάλλον ενθάρρυνε αυτή την περίεργη πρακτική με δύο προϋποθέσεις: **να σέβονται** (σε γενικές γραμμές, επισήμως, θα λέγαμε) **το Νόμο** και **να παρακολουθούν τη λατρεία στο Ναό**. Πολλά χωρία των ευαγγελίων αναφέρονται σε αυτή την πολυμορφία με πιο γνωστό το ευαγγέλιο που διαβάζεται το βράδυ της Μεγάλης Δευτέρας και παρουσιάζει τη συζήτηση σχετικά με την ανάσταση των νεκρών, την οποία οι Σαδδουκαίοι (μία αριστοκρατική ομάδα προσκολλημένη στον γραπτό

Νόμο) απέρριπταν. Αυτοί για παράδειγμα ήταν από αυτούς που πίστευαν ότι ο Μεσσίας είχε κοσμικό χαρακτήρα και έπρεπε να αναλάβει ανάλογη δράση και κατηγορήσαν τον Χριστό ως διαστροφέα της αποστολής του Μεσσία. Βέβαια, για να πετύχουν το στόχο της εξοντώσεως του Χριστού δεν δίστασαν, παρά τις διαφορές των αντιλήψεων, να συμμαχήσουν με τους Φαρισαίους.

Άλλες ομάδες που γνωρίζουμε ήταν οι **Φαρισαίοι** (= περουσείμ, οι ξεχωριστοί, όπως ήθελαν να τους αποκαλούν), οι **Θεραπευτές** (μία σχετικά άγνωστη ομάδα για την οποία μας μιλά ο Ιώσηπος), οι **Εσσαίοι** (μία ομάδα για την οποία πολύς λόγος έγινε μετά την ανακάλυψη το 1947 των χειρογράφων του Κουμράν, τα οποία γρήγορα και με ασφάλεια αποδόθηκαν σε αυτούς).

Η απάντηση των μαθητών στην ερώτηση του Ιησού είναι ενδεικτική της συγχύσεως που επικρατούσε: «οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ λέγοντες **Ἰωάννην τὸν Βαπτιστὴν**, καὶ ἄλλοι **Ἡλίαν**, ἄλλοι δὲ ὅτι εἷς τῶν **προφητῶν**» (Μάρκου 8:2), δηλαδή άλλοι λένε ότι είσαι ο Ιωάννης ο Βαπτιστής, άλλοι ο Ηλίας, άλλοι κάποιος από τους προφήτες.

Ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος και Βαπτιστής του Κυρίου ήταν και τότε όπως και σήμερα μία μορφή πολύ μεγάλου κύρους. Όπως γνωρίζουμε και ο Χριστός μίλησε με ιδιαίτερη θέρμη για τη μορφή του Προδρόμου λέγοντας ότι δεν υπάρχει γεννημένος άνθρωπος που να τον ξεπερνά. Ο Ιωάννης, κηρύττοντας ως πρόδρομος του Κυρίου, είχε συγκεντρώσει γύρω του μία σημαντική ομάδα μαθητών και είχε επηρεάσει πολλούς με τη διδασκαλία του. Ο εγκληματικός τρόπος θανατώσεώς του είχε πείσει πολλούς από τους Ιουδαίους ότι μία τέτοια μορφή δεν μπορούσε να χαθεί από την κακία και την αδικία λίγων ανθρώπων, αλλά θα επανερχόταν στη ζωή για να ολοκληρώσει το έργο του και να λυτρώσει τον κόσμο από το κακό. Όπως μας πληροφορεί ο ευαγγελιστής Ιωάννης στο 1^ο κεφάλαιο του ευαγγελίου του, αν και ο Ιωάννης ο Πρόδρομος γνώριζε ότι δεν ήταν αυτός το Φως, ο Μεσσίας, αλλά απλώς προετοίμαζε το δρόμο για Εκείνον που θα ακολουθούσε, πολλοί ήταν εκείνοι που νόμιζαν ότι ήταν ο Μεσσίας. Γι' αυτό, όταν μετά την θανάτωση του Προδρόμου ξεκίνησε το δημόσιο κήρυγμα του Χριστού συνέδεσαν τις δύο μορφές και νόμισαν ότι ήταν μία και η αυτή.

Εν συνεχεία, οι μαθητές αναφέρουν τη μορφή του Προφήτη Ηλία. Μορφή ιδιαίτερα σεβαστή για τους Ιουδαίους, καθώς ηγήθηκε στον αγώνα τους ενάντια στους εχθρούς τους. Όχι μόνο ενάντια στους άπιστους βασιλείς (π.χ. Αχαάβ και Ιεζάβελ), αλλά και ενάντια στους ψεύτικους θεούς και τους προφήτες τους που κατά την εποχή του Ηλία είχαν κυριαρχήσει στον Ισραήλ παραγκωνίζοντας την λατρεία του Γιαχβέ, του Αληθινού Θεού. Θυμόμαστε τις συγκλονιστικές περιγραφές της συγκρούσεως του Ηλία με τους προφήτες των ξένων θεών και την απόλυτη

επικράτησή του. Ο Ηλίας είχε πολλές θεοφάνειες και για μεγάλο χρονικό διάστημα, όταν τον κατεδίωκαν οι άνθρωποι, τρεφόταν με τη βοήθεια του Θεού. Επίσης, ο Ηλίας όπως μας πληροφορεί η Παλαιά Διαθήκη ανέβηκε στους ουρανούς ζωντανός επάνω σε ένα άρμα.

Όλα αυτά τα στοιχεία είχαν προκαλέσει έντονη προσδοκία για επάνοδό του, και μάλιστα, ένδοξη.

Αναμφίβολα, η παρουσία των προφητών στην πνευματική ζωή του Ισραήλ ήταν πολύ έντονη ακόμη και την εποχή του Χριστού. Πολλοί ήταν αυτοί που περίμεναν να ζήσουν μία δυναμική κάθοδο και μία δυναμική παρουσία του Μεσσία, όπως μάθαιναν για την κλήση των προφητών, και απογοητεύθηκαν από την ταπείνωση και την απλότητά Του.

Εξάλλου, οι Ιουδαίοι πριν από την έλευση του Μεσσία περίμεναν τον τελευταίο προφήτη, τον **εσχατολογικό Προφήτη**, ο οποίος θα προετοίμαζε την οδό του Κυρίου. Δυστυχώς, πολλοί ταύτισαν τον Χριστό με τον τελευταίο προφήτη και ο ιουδαϊσμός δεν αποδέχθηκε στο σύνολό του ότι αυτόν τον ρόλο έπαιξε ο Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος και όχι ο Ιησούς.

Ενδιαφέρον έχει η απάντηση του απ. Πέτρου στην ερώτηση του Χριστού «**εσείς ποιος πιστεύετε ότι είμαι;**» Στην ερώτηση αυτή ο απ. Πέτρος με τη γνωστή παρρησία του απάντησε: «Σύ εἶ ὁ Χριστός ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος» (Ματθ. 16:15-16). Η απάντηση αυτή είναι πολύ σημαντική γιατί συνοψίζει με ακρίβεια την πίστη της Εκκλησίας για το πρόσωπο του Σωτήρα. Είναι ὁ Κεχρισμένος, ο Μεσσίας, ο διαλεγμένος από τον Θεό, και ταυτόχρονα είναι και ο Υἱός Του, ο οποίος θα σώσει τον κόσμο από την αμαρτία.

Στη σημερινή αναφορά περιοριστήκαμε σε παραχαράξεις του προσώπου του Κυρίου μας κατά τη βιβλική περίοδο, και δεν μιλήσαμε για τις αιρέσεις και διάφορες φιλοσοφικές, επιστημονικές και ψευδοεπιστημονικές αλλοιώσεις της Αγίας μορφής Του.

Πίσω από αυτές τις παραχαράξεις κρύβεται ο **εγωισμός** του ανθρώπου, ο οποίος δεν του επιτρέπει να ελευθερωθεί από την κακία και να δεχθεί με αγάπη και ταπείνωση το χέρι που ο Χριστός απλώνει προς αυτόν για να τον σώσει και να τον βάλει και πάλι στον παράδεισο της τρυφής.

Είναι δύσκολο ο καθένας από εμάς να παραδεχθεί αφ' ενός ότι έχει ανάγκη σωτηρίας και αφ' ετέρου να αναζητήσει αυτή τη σωτηρία στην αγάπη του Θεού και όχι στις δικές του ικανότητες.

Θέλει τόλμη και πίστη!

Αυτή την τόλμη και την πίστη ζητά από εμάς ο Χριστός για να μπορέσουμε να ομολογήσουμε συνειδητά ότι «**Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τὶς ἐν τοῖς μνήμασι ζῶν χαρισάμενος**» και να προσπαθήσουμε να ζήσουμε αναστάσιμα.

Χριστὸς Ἀνέστη!

<http://bitly.com/23ija1X>